

Een geschiedenis van de Nederlandse sociaal-democratie in 32 verhalen

	Voorwoord	3
	Inleiding	4
1848	Het Damoproer	7
1869	De Eerste Internationale in Sneek	9
1878	Socialisme en democratie verenigd	11
1887	Ferdinand Domela Nieuwenhuis als held uit de gevangenis	13
1893	Tjerk Luitjes en de anarchisten	15
1894	Oprichtingsvergadering SDAP	17
1903	De Spoorwegstaking	19
1909	Een tragedie in de Deventer Schouwburg	21
1912	Internationale vrouwendag in Nederland	23
1918	Revolutiedreiging	25
1919	Wethouderssocialisme	27
1923	De Vlootwetactie	29
1925	De VARA	31
1932	Crisis in de rode familie	33
1935	Het Plan van de Arbeid	35
1940	De SDAP gaat ondergronds	37
1946	Oprichting PvdA	39
1951	Koloniale dilemma's	41
1955	Koude Oorlogspolitiek	43
1957	Uitbetaling eerste aow	45
1958	Mansholt naar Europa	47
1963	Om de kwaliteit van het bestaan	49
1966	Nieuw Links presenteert <i>Tien over rood</i>	51
1973	Het milieu als keerzijde van economische groei	53
1976	Rooie Vrouwen in actie	55
1977	Geen tweede kabinet-Den Uyl	57
1985	Op weg naar één Europa	59
1987	Schuivende Panelen	61
1991	De wao-crisis	63
1994	Paars	65
1994	PvdA.nl	67
2002	Na de dreun	69
	Bij de foto's	70

de rode canon

Een geschiedenis van de Nederlandse
sociaal-democratie in 32 verhalen

Onder redactie van
Karin van Leeuwen,
Marijn Molema en
Ilse Raaijmakers

Wiardi Beckman Stichting
Den Haag 2010

Voorwaarts

Op een bijeenkomst in het Bethanienklooster werd afgelopen zomer door een internationaal gezelschap sociaal-democraten gesproken over de toekomst van de beweging. Buiten was het warm en trokken de toeristen naar het red light district. Binnen bogen Duitsers, Britten, Fransen en Nederlanders zich met gepaste ernst over de toekomst van hun partijen, op zoek naar een nieuw verbindend verhaal, een narratief.

Terwijl al deze partijen te maken hebben met grote electorale verschuivingen en met de opkomst van andere, meer populistische groeperingen, is met de actualiteit van de sociaal-democratische idealen niets mis. Rechtvaardigheid, de ontplooiing van het individu in de gemeenschap, vrijheid en gelijkwaardigheid zijn de waarden waar het om draait. Juist ook in deze tijd worden veel zorgen van mensen verklaard door verwaarlozing van die waarden.

Kijk je naar de geschiedenis van de Nederlandse sociaal-democratie dan lijkt er soms wat aan het zelfbeeld te mankeren. Zoals voor de anorexia patiënte de kaspiegel verandert in een lachspiegel waarin ze altijd te dik blijft, zo missen sociaal-democraten het zicht op de eigen verdiensten en kernwaarden.

Des te belangrijker is het om de eigen geschiedenis te kennen en te vieren. De geschiedenis zoals die in deze canon is opgetekend ontroert, maakt aan het lachen, zorgt hier en daar voor schaamte en inspireert. Het is geweldig dat deze geschiedenis op initiatief van een groep jonge historici nu is gevat in de 32 verhalen van de rode canon. Zij hebben – dankzij een groot aantal auteurs – een frisse blik laten gaan over wat de sociaal-democratie in de afgelopen 150 jaar heeft bewogen en tot stand gebracht, welke problemen zij tegenkwam, waar zij het liet afweten en welke successen zij boekte.

Wat opvalt is de betekenis van sterke personen in de geschiedenis van de sociaal-democratie. Grote koersveranderingen, hoogte- en dieptepunten, steeds staan persoonlijkheden centraal. Ook mooi om te lezen is hoe sterk het streven van de sociaal-democratie is bepaald door vaste waarden. Telkens in nieuwe woorden, nieuwe verbanden en in hun uitwerking verschillend. Maar toch. Zelden was de koers van de partij onomstreden. Deze mooie terugblik maakt duidelijk dat de zoektocht en het politieke debat er altijd zijn geweest. Steeds ging het erom de centrale waarden van de sociaal-democratie tot uitdrukking te brengen onder nieuwe omstandigheden en ze te verbinden met actuele politieke en maatschappelijke vraagstukken. Op ons rust de verplichting om die zoektocht de komende jaren met trots op het verleden en met de passie van onze voorvaders voort te zetten.

Voorwaarts dus – en niet vergeten.

Lodewijk Asscher
Voorzitter van het curatorium van de Wiardi Beckman Stichting